باس

ئێزرا پاوند

ئا. و له ئینگلیزییەوە: گۆران سەباح

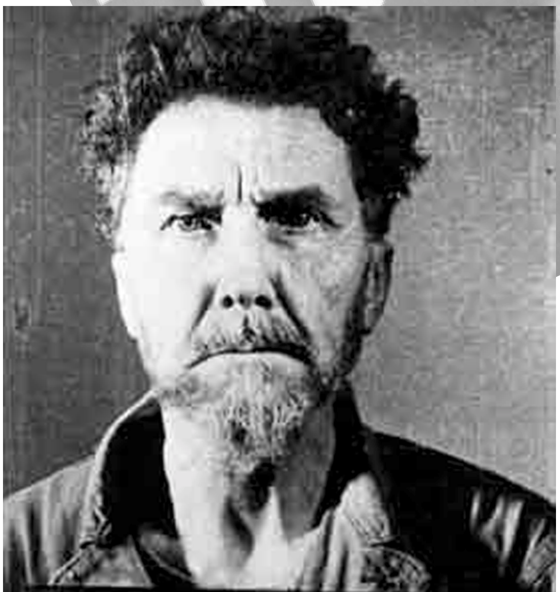

ناو: ئێزرا ویستن لومیس پاوند

شوێنی لەدایکبوون: ویلایەتی ئیداهۆ، ئەمریکا

بەرواری لەدایک بوون: ١٨٨٥/١٠/٣٠

ڕەگەز: نێر

ئێزرا پاوند شاعیرێکی ئەمریکییە، ژیانی دوور له وڵاتەکەی بەسەر بردووە. ڕەخنەگر و ڕۆشنبیر و کەسایەتیەکی سەرەکی بزووتنەوەی مۆدێرنیستیە له نیوەی یەکەمی سەدەی بیستەمدا. پاوند هێز و بڕبڕەی چەندین بزووتنەوەی مۆدێرنیستی بوو، له سەرووی هەمووشیانەوە:* ئیماجیزم و ڤۆرتیسیزم.

سەرەتای ژیانی

پاوند لە شارۆچکەی هێیلی هەرێمی ئیداهۆ لە دایکبووە. باوکی هۆمەر لوومیس و دایکی ئیزابێل ویستن پاوندە. باپیری حاکمی ویکینسن سادیەس بوو. کاتێ تەمەنی ١٨ مانگ بوو، خێزانی پاوند چوونە دەوروبەری ویلایەتی فیلادەلفیا. دوو ساڵ لە زانکۆی پێنسلڤانیا خوێندی، دواتر چووە کۆلێژی هامیلتن. لەوی لە ١٩٠٥ بەکالۆریۆسی وەرگرت. دواتر گەڕاوە پێن، ماستەری لە زمانی رۆمانسی شیعر وەرگرت لە ١٩٠٦.

لە کاتی خوێندنی لە پێن، چاوی بە (ویلیەم کارلۆس ویلیەمس، هیلدا دولیتل) کەوت و بوو بە هاوڕێیانی. ئەوساکە دوولیتل لەگەڵ ئافرەتێکی تردا پەیوەندی هەبوو ناوی فرانسس گرێگ بوو. دوا ئەوەی، دوولیتل و گرێگ لەگەڵ دایکی گرێگ چوونە ئەوروپا. پاوند و دوولیتل لێک دووركەوتنەوە. پاوند بۆ ماوەی ساڵێک کەمتر وانەی لە کۆلێژی "واباش" وتەوە لە ویلایەتی ئیندیانا. دواتر لە ئەنجامی کێشەیەکی بچووک وازی هێنا. لە ١٩٠٨دا چووە ئەوروپا. دوای بە سەربردنی چەندین مانگ لە ڤینیسیا، لە لەندەن گیرسایەوە.

لەندەن

سەرەتای شیعری پاوند رەنگدانەوەی خوێندنەوەی بەرهەمەکانی* پری – رافایلیتس Pre-Raphaelites و بەرهەمی شاعیرەکانی سەدەی نۆزدە و ئەدەبی رۆمانسی چاخی ناوەڕاستە، هەروەها بەرهەمی رەوتی نویلی رۆمانسی و فەلسەفەی ئیلاهی و خەیاڵی پێوە دیار بوو. دوای ئەوەی چووە لەندەن، کاریگەری "فۆرد مادۆکس فۆرد، تی ئێس هەلم" هانی پاوندیاندا بەرگی زمانی شیعری ئاشکراو سادە فڕی بدات و دەست بە دروستکردنەوەی خۆی بکات وەک شاعیرێکی زیندوو و مۆدێرن. پاوند پێی وابوو "ویلیەم بوتلەر یێتس" شاعیرێکی گەورە و بلیمەتە، بۆیە لە ئینگلتەڕا خۆی کردە هاوڕێی. دواتر پاوند بوو بە سکرتێری یێتس، خێرا ئاشنایەتی پەیدا کرد لەگەڵ بیروبۆچوونە ئیلاهیەکانی یێتس. کاتی جەنگی جیهانی یەکەم (ج ج ١) پاوند و یێتس پێکەوە دەگوزەران لە "ستۆن کۆتگ، سەسێکس، ئینگلاند". ژاپۆنیان دەخوێند بە تایبەتی شانۆکانی (نۆهـ). بایەخێکی تایبەتیاندا بە کارەکانی "ئێرنەست فینۆلۆسا"، پرۆفیسۆرێکی ئەمریکییە لە ژاپۆن، کارەکانی لە سەر کارەکتەری چینی سەرنجی پاوندیان راکیشا. دواجار، پاوند کاری "فینۆلۆسا"ی بەکارهێنا وەک خاڵی دەسپێک بۆ ئەو شتەی ناوی لێ نا " رێچکەی هێمای نووسین: Ideogrammic Method" بە تایبەتی هێمای نووسینی ژاپۆنی و چینی. لە ١٩١٤،

پاوند کچە هونەرمەند "دۆرۆسی شکسپیر"ی هێنا، کچی "ئۆلیڤیا شکسپیر" بوو کە ئەویش ڕۆماننوس و یەکێک لە هەوادارانی کۆنی یێتس بوو.

لە ساڵانی پێش ج ج ١، دەرکەوتنی ئیماجیزم بە پلەی یەکەم لە ئەستۆی پاونددا بوو. ئیماجیزمی تێکەڵی بزووتنەوەیەک کرد بە بە ڤۆرتیسیزم ناسرابوو کە بە سەرۆکایەتی ویندهام لویس بەڕێوە دەچوو. ئەو دوو بزووتنەوەیە یارمەتی دەرخستن و زەقکردنەوەی چەند شاعیر و هونەرمەندێکیدا وەک جەیمس جۆیس، ویندهام لویس، ویلیەم کارلۆس ویلیەمس، دوولیتل، یاقوب ئیپستن، ڕیچارد ئالدینگتن، ماریان مۆ، ڕابیندراناس تاگۆر، ڕۆبێرت فرۆست، ڕێبێکا وێست و هێنری گویەر بریزسکا. هەردوو بزووتنەوە کاریگەری ئەوتۆیان هەبوو لە لەدایکبوونی مۆدێرنیزمی زمانی ئینگلیزی. پاوند بە شیعری (وێرانە خاک)ی تی ئێس ئیلیۆت هاوڕێیدا چۆوە: شیعرێک بوو مایەی بایەخ و سەرنجی خەڵکی بوو و هەست و سۆزی نوێیی تیابوو.

لە ساڵی ١٩١٥دا، پاوند دیوانێکی بە ناوی "Cathay"(واتە: ناوی کۆنی چین) بڵاو کردەوە. بەرگێکی بچووکی شیعرەکانی پاوندە کە خۆی بەم شێوەیە وەسفی دەکات " کاریەگەریێکی زۆری شاعیری چینی ڕیهاکو (لی پۆ)، سەرنجەکانی ئێرنەس فینۆلۆسای ڕەحمەتی، و خوێندنەوەکانی پرۆفیسۆر مۆری و ئاریگای لەسەرە." بەرگەکە ئەم کارانەی تیایە: خێزانی ڕیڤەر مێرچنت: نامەیەک و حەیرانێکی ڕێگای مولبێری.

بە پێچەوانەی وەرگێڕە ئەمریکیەکانی پێشوو بۆ شیعری چینی کە بە شێوازی کێش سەروا و چوارین بوون، پاوند شیعرە چینییەکانی بە دێری ئازاد وەردەگێڕا و دەخستە ژێر دەستی خوێنەر کە بە ئاسانی و ڕێنووس دروستی و پڕ لە گفتوگۆ بەناوبانگ بوون.

زۆرێک لە ڕەخنەگران شیعرەکانی " Cathay" بە سەرکەوتووترین وێنەی شیعری پاوند دادەنێن. سەرەڕای ئەوەی شیعرەکان لە زمانێکی دیکەوە (چینی) وەرگێڕدراون بەڵام گفتوگۆ و مشتومڕێکی گەرمی لە نێو خەڵکی و ڕەخنەگران و ئەدیبان دروستکرد. نە پاوند، نە فینۆلۆسا بە باشی زمانی چینیان نەدەزانی و نەدەخوێندەوە. پاوند ڕەخنەی لێ دەگیرێت بەوەی گوایە کلک و گوێی بۆ شیعرەکان کەم و زیاد کردووە کە لە دەقە ئەسڵیەکەدا نین. هەرچەندە هەندی ڕەخنەگر مشتومڕی ئەوەیانە کە "Cathay " ڕێک وەک دەقە ئەسڵیە چینییەکەیە. "هو کێنەر"ی ڕەخنەگر بەشێکی " داهێنانی چین" لە دەقی ئێزرا پاوند لە " Cathay" وەک کتێبێک لە سەر ج ج١ دەخوێنێتەوە، نەک وەک هەوڵێک بۆ بە

ووردی وەرگێڕانی شیعرە کۆنەکانی ڕۆژهەڵات. کێنەر دەڵێت: دەسکەوتی ڕاستەقینەی کتێبەکە، چۆنیەتی تێکهەڵکێشانی بیرکردنەوەکانە لە سەر توندوتیژی و هاوڕێیەتی لەگەڵ هەوڵێک بۆ " دووبارە بیرکردنەوە لە سروشتی شیعری ئینگلیزی." هەروەها دەشڵێت: ئەم وەرگێڕانە فشۆڵەی دەقە کۆنەکانی ڕۆژهەڵات، لە ڕاستیدا تاقیکردنەوەی شیعری ئینگلیزین و شین و گریانە بۆ ڕۆژئاوایەکی شەڕخواز.

جەنگ بیروبۆچوونی پاوندی لە نیو شارستانیەتی مۆدێرنی ڕۆژئاوا لەقاند، دوای ئەوە زوو لەندەنی جێهێشت، بەڵام پێش ئەوەی بڕوات دوو دیوانی چاپ کرد بە ناوی "homage to Sextus Propertiyus" و "Hugh Selwin Mau-berley" (1920). گەر ئەو دوو دیوانەماڵئاوایی پاوند بێت لە لەندەن، ئەوا "کانتۆس:Cantos" کە لە ١٩١٥ دەستی پێکرد ڕێگەی بەرەو پێشەوەچوونی پاوندە.

پاریس

لە ١٩٢٠، پاوند چووە پاریس. لە نێو کۆمەڵێک هونەرمەند، ژەنیار و نووسەر خۆی دۆزییەوە کە تەواوی جیهانی هونەری مۆدێرنیان کردە شۆڕشێک. بوو بە هاوڕێی چەند کەسایەتیەک وەک مارسل دوشامپ، تریستان تزارا، فێرناند لیگەر و ئەوانی دیکەی بزووتنەوەی دادای و سوریالیستی. هەروەها هاوڕێیەکی باشی باسل بەنتینگ و ئێرنەست هەمینگوای بوو کە زۆر شتیان لێوە فێر بوو: بە تایبەتی لە هەمینگوای. بەردەوام بوو لە نووسینی چامە بەناوبەنگەکەی بە ناوی* "Cantos"، زۆر لە "زنجیرەی مالاتێستای" نووسی، کە یەکێک لە کەسە سەرەکییەکانی چامەکە دەناسێنێت. ئەم چامەیە ڕەنگدانەوەی پێشینەی ئابووری و سیاسی پاوندی پێوە دیارە. لەو کاتەدا، ووتاری ڕەخنەیی دەنووسی، بابەتی وەردەگێرا و دوو ئۆپێرای نووسی٠بە یارمەتی (جۆرج ئەنسیل) چەندین پارچە سۆلۆی کەمانی داڕشت. لە ١٩٢٢، چاوی بە "ئۆلگا روج" کەمانچەژەن کەوت و بەرهەمەکانی خۆی بەو ئاشنا کرد. پێکەوە لەگەڵ دۆرۆسی شکسپیر، چامەی "ménage a trios" نووسی کە تا کۆتایی ژیانی شاعیر هەر بەردەوام بوو.

ئیتاڵیا

له ۱۰ی ئۆکتۆبەری ۱۹۲٤دا پاوند به یەکجاری پاریسی جێهێشت و رووی له شاری راپالۆی ئیتاڵی کرد. بۆ ماوەیەک خۆی و دۆرۆسی لەوی مانەوە، دواتر چوونه سیسیلی و پاشان له جانیوەری ۱۹۲٥ گەرانەوە راپالۆ و لەوی نیشتەجیبوون. له ئیتاڵیا بەردەوام بوو لەسەر کاره داهێنەرانەکانی و هەمیشه هەوڵی گۆرینی شتەکانی دەدا. پەیکەرتاشی گەنج "هێینز هینگهز" به پەرپووتی گەیشته لای پاوند بۆ ئەوەی چاوی پێ بکەوێ. پاوند له لای خۆی شوێنی بۆ کردووه ئەویش دەستی کرد به تاشینی بەردی مەرمەر. پاوند به خێرایی فێری تاشینی بەرد بوو. "جەیمس لافلین"ی شاعیریش ئەوساکه شوێن پەنجەی دیاربوو و کۆمپانیایەکی بلاوکردنەوەی به ناوی " ئاراسته نوێیەکان" دامەزران که بوو به مۆڵگەی پێشکەوتنی نووسەره نوێیەکان. لەو کاتەدا، پاوند زنجیرەیەک کۆنسێرتی ساڵانەی داهێنا له راپالۆ، که چەندین پارچه موزیکی کلاسیک و هاوچەرخی تیادا نمایش کران. ئەم جموجۆڵ و چالاکییه مۆزیکییه سەرەتای بوژاندنەوه ی "ڤیڤالد ی" که دوای مردنی کەس له بیری نەمابوو. دواتر پاوند بۆ یەکەم جار گەرایەوه ئەمریکای نیشتمانی خۆی له ساڵی ۱۹۳۹. سەرەتای جەنگی جیهانی دووەم، نیازی مانەوەی یەکجارەکی هەبوو. بەلام دواجار ئیتاڵیای هەڵبژارد و گەرایەوه بۆ ئەوی. جگه له ئاوێتەبوونی سیاسی لەگەڵ رژیمی مۆسۆلینی، پاوند هۆکاری سەرەکی هەبوو بۆ مانەوەی له ئیتاڵیا. دایک و باوکه پیرەکەی وازیان له ئەمریکا هێنا و هاتنه ئیتاڵیا بۆ ئەوەی لەگەڵی بژین، لەوێ تەندروستیان خراپ بوو و نەیانتوانی له سەردەمی وتوێژی ئاشتیدا بگەرێنەوه ئەمریکا. له ئۆلگا روج کچێکی بوو به ناوی "ماری" یان "ماریا". روج کچه هەرزەکارێکی ئیتاڵی بوو. نەیدەتوانی ژیانی به یەکجارەکی له ئەمریکا بگوزەرێنێت. (هەرچەنده رەگەزنامەی ئیتاڵی و ئەمریکیشی هەبوو.).

پاوند له ئیتاڵیا مایەوه دوای بەرپابوونی جەنگی جیهانی دووەم. دووساڵ دوای جەنگەکه ئینجا ئەمریکا له دیسێمبەری ۱۹٤۱ هاته نێو جەنگەکەوه. ئەوکاته پاوندد بوو به پێشەنگی پروپاگەندەچییەکان له دژی هێزەکانی ئەمریکا. هەروەها نووسینی ئەکادیمی بلاودەکردەوه و ووتاری رۆژنامەوانیشی دەنووسی. بەشداری ئەمریکای لەو جەنگەدا رەتکردەوه و هەوڵیدا پەیوەندییه سیاسیەکانی له واشنتن بەکاربهێنێت بۆ ئەوەی نەهێلێت ئەمریکا له جەنگ بەردەوام بێت. له رادیۆی ئیتاڵیا چەندین ووتاری خوێندەوه لەسەر پرسه

کەلتوورییەکان. پاوند پێی وابوو ئابووری ئەوساکە پرسی هەرە سەرەکی دنیابوو. ووتارەکانی تایبەت بوون بە سووخۆری و بیرۆکەی نوێنەرایەتی دیموکراسی کە لە لایەن حکومەت وەک سوو بەکاردەهات لە ڕێگەی بانکە ناوەندییەکانەوە، ئەمەش وای لە حکومەتەکان کرد پەرە بە بانکی تایبەتی بدەن بۆ بەکارهێنانی پارەکانیان. پاوند سوور بوو لە سەر ئەوەی کە بانکی ناوەندی دەتوانێت پارە قازانج بکات لە بەرژەوەندیەکانی سیستمی بانکی بۆ کڕینی بڵاوکراوە میدیاییەکانی بەریتانیا و ئەرمیکا تا ڕای گشتی لە بەرژەوەندی جەنگ و بانکەکاندا هان بدات.

پاوند یەکەم ئەمریکی ناودار نەبوو ئەم باسە بوروژێنێت: بۆ نموونە، حاکمی نیۆرک بە ئاشکرا هەمان شتی لە ١٩٢٢ باسکرد کاتێ وتی " ئەو دەزگا بانکییە نێودەوڵەتییانە کۆنترۆلی زۆرینەی گۆڤار و ڕۆژنامەکانی وڵات دەکەن." پاوند پێی وابوو کە ئازادی ئابووری بنچینەیە بۆ وڵاتێکی ئازاد. هەمیشە خۆی لە قەرەی پرسە سیاسیەکاندا دەدا، هەوڵی ئەمریکییەکانی بۆ جەنگ ڕیسوا دەکرد.

ناشێ یەکێک لە ئەمریکا هەرگیز گوێی لە پەخشە ڕادیۆییەکانی بووبێت، لەبەر ئەوەی مەودای شەپۆلی پەخشی ئیتاڵیا بێهێز بوو و بەردەست نەبوو. نوسینەکانی بۆ ڕۆژنامە ئیتاڵیەکان (لەگەڵ ژمارەیەک کتێب و بڵاوکراوە) کاریگەری هەبوو لە ئیتالیا. ئەمریکاش هەمیشە چاودێری پەخشەکانی ئیتاڵیای دەکرد. نووسینەکانی پاوند ئێستا لە کتێبخانەی کۆنگرێسی ئەمریکی هەڵگیراون. پاوند بە فەرمی لە لایەن حکومەتی ئەمریکی بە ناپاک (خائن) تۆمەتبار کرا لە ١٩٤٣ .

لە ١٠ تەمووزی ١٩٤٣دا، هێزەکانی هاوپەیمان لە سیسلی نیشتنەوە و بە خێرایی دەستیان بە سەر باشووری ئیتاڵیادا گرت. لە ٢٥ تەمووزی ١٩٤٣دا، شا ڤیکتۆر ئیمانوێلی سێیەم ، سەرۆک وەزیرانی ئیتاڵیا، مۆسۆلینی، ی دەرکرد لەسەر کارەکەی. لە کاتی جێهێشتنی تەلاری ئەنجومەنی وەزیران ، مۆسۆلینی گیرا و ڕەوانەی ناوچەی "گران ساسۆ"، هاوینەهەواری "شاخاز" کرا کە دەکەوێتە ناوەڕاستی ئیتالیا، هەرێمی (ئەبرۆزۆ). دوو مانگ دوای لە دەسەڵات لادانی، مۆسۆلینی لە ئۆپەراسینی ئۆک (oak)ی ئەڵمانییەکان ڕزگار بوو و لە باکوور گیرسایەوە. سەر لە نوێ خۆی وەک سەرۆک کۆماری وڵات بە خەڵکی ناساند.

پاوند ڕۆڵێکی بەرچاوی هەبوو لە چالاکییە کەلتووری و پروپاگەندەییەکان لە کۆماری

نوێیی مـۆسـۆلینیـدا، کـه تا ١٩٤٥ بەردەوام بوو. پاوند له ٢ ی ئایاری ١٩٤٥، له لایەن پارتیزانە ئیتاڵییەکانەوە گیرا، گواستیانەوە بارەگاکەیان له "چیاڤاری"، دواتر ئازاد کرا لەبەر ئەوەی هیچی لەسەر نەسەلمێنرا. ڕۆژی دواتر، خۆی گەیاندە نێو هێزەکانی ئەمریکا، له زیندانی کامپی ئەمریکییەکان له دەرەوەی پیزا دەستگیر کرا، ٢٥ ڕۆژی له نێو سندوقێکی کراوە بەسەر برد، دواتر ڕەشمالێکیان پێدا. لێرە پێدەچێت ئازاری زۆری چەشت بێت. هەر له نێو ئەم کامپەدا چامەی "پیزا"ی نووسی. ئەم کارەی پاوند بە خاڵی وەرچەرخانی پێشـڤەچوونی کارەکانی دادەنرێت. لەوێ بیرەکانی قووڵتر بوونەوە له ئەنجامی شکستی ئەوروپا و وێرانبوونی شوێنە سروشتییەکانی جیهان. چامەی پیزا یەکەم خەڵاتی "بۆلینگن"ی کتێبخانەی کۆنگرێسی ئەمریکی بەدەست هێنا له ١٩٤٩.

دوای جەنگەکە، پاوند گەڕێنرایەوە ئەمریکا بۆ ئەوەی بەرگری لەخۆی بکات لەو تۆمەتەی کە درابووە پاڵی، گوایە خیانەتی له نیشتمانی خۆی کردووە. تۆمەتەکان تەنیا ئەو چالاکییانەی گرتەوە کاتێ شانشینی ئیتاڵیا بە فەرمی له جەنگابوو لەگەڵ ئەمریکا. واتە: پێش ئەوەی هێزەکانی هاوپەیمان نان ڕۆما بگرن و مۆسۆلینی بۆ باکوور ڕابکات. پاوند له سێدارە نەدرا لەبەر ئەو چالاکییانەی له بەرژەوەندی کۆماری مۆسۆلینی ئەنجامیدا، دیارە لەبەر ئەوەی ئەمریکا هەرگیز بە فەرمی دانی بە کۆمارەکە نەنا. دادگای باڵای فیدراڵ له ئەمریکا پێی باش بوو دادگایی نەکرێت و ناردیە نەخۆشخانەی ئیلیزابێس له واشنتن، لەوێ ١٢ ساڵ مایەوە له ١٩٤٦ تا١٩٥٨، پرسی شێتبوونی پاوند ئێستاش گفتوگۆی لەسەرە ، چونکە له ڕووداوەکانی ڕابردوودا ، چالاکی و نووسینەکانی له ساڵانی جەنگدا بە کەسێکی شێت دەچێت. ناپاک (خائن) وشەیەکی بریندارکەرە. گفتوگۆی شێتبوونی پاوند بە چارەنووسی "کنوت هامسەنی" نووسەری نەرویجی دەچێت کە لەلایەن دەسەڵاتدرەکانی بە شێت ناوبرا سەرەڕای ئەوەی بەڵگە هەبوو کە بڵاوکراوەکانی بە پێچەوانەی قسەی دەسەڵاتدارانە.

دوای ئازاد کردنی، پاوند پرسیاری لێکرا ڕای چییە له سەرنیشتمانەکەی. بەم شێوەیە دوا و بەناوبانگ بوو" ئەمریکا لانەی شێتانە." پاشان گەڕایەوە ئیتاڵیا، له دوورە وڵات مایەوە تا له ١٩٧٢دا کۆچی دوایی کرد.

"ئی فولەر تۆری" پیی وایە پاوند مامەڵەیەکی تایبەتی لەگەڵ کرا له لایەن دەسەڵاتدارە نهێنیەکانەوە، بە تایبەتی ویندفرێد ئۆهۆلەر، کە ڕاوێژکاری قەشە ئیلیزابس بوو. بە پێی قسەکانی تۆری، ئۆهۆلەر سەرسامی شیعرەکانی پاوند بوو و ڕێگەی پێدا له ژوورێکی

تایبەتی نەخۆشخانە بژیت. لەوێ، پاوند سێ کتێبی نووسی، کەسایەتی ئەدەبی سەردانیان دەکرد و جار جار خێزانەکەشی. دروستیی قسەکانی تۆری پرسیارگەلی لە سەرە، پسپۆرانی تر ئۆهۆلەر بە تاکە ڕەوشتی مرۆیی ناوزەند دەکەن لەبەر نەخۆشە بەناوبانگەکەی بۆ شێتان. پاوند لە نەخۆشخانە چەندین شاعیری لە دەور بوو و هەوادارانی بەردەوام سەردانیان دەکرد. پاوند لە نەخۆشخانە سەرگەرمی نووسینی چامەی "کانتۆس، Cantos" بوو و کارەکانی کۆنفۆشیۆسی وەرگێڕایە سەر زمانی ئینگلیزی.

"ئوستاس مولینس" توێژەی کتێبخانەی کۆنگرێسی ئەمریکی چەندین جار سەردانی پاوندی کردووە لە نەخۆشخانە. پاوند پێشنیار دەکات بۆ مولینس کتێبێک دەربارەی مێژووی بانکی ناوەندیی فیدرال بە شێوازی پشکنین و لێکۆڵینەوە بنووسێت. پاوند پێی وابوو کە خاوەن بانکەکان، بە تایبەتی بانکە ناوەندییەکان و هاوبەشەکانیان لە بانکی ئینگلتەرا بەرپرسیار بوون لە پەلکێش کردنی ئەمریکا بۆ نێو هەردوو جەنگە جیهانییەکە، لە هەوڵێکدا بۆ ئەوەی قەرزەکانی حکومەت لە ئاستێکی ماقوڵدا بوەستێنن (قەرزی نەتەوەیی لە ڕاستیدا بەرز نەبۆوە لەبەر جەنگەکان). کتێبەکە بە ناوی " نهێنییەکانی بانکی ناوەندیی فیدرال"ە، ئەو تۆمەتە دەخاتە پاڵ خاوەن بانکەکان

گوایە خۆیان دەشارنەوە لە پشت پەردەی بانکە ناوەندییەکان و پاڵ بە لایەنە سیاسییەکانەوە دەنێن بۆ ئەوەی وڵاتان بخەنە نێو جەنگەوە، خۆیان قازانجێکی زۆر دەکەن وەک سوود مەندانی سەرەکی قەرزی کاتێ جەنگ. پاوند پاڵپشتی نەهێشتنی سیستمی ئەوسای پارە کرد کە لە لایەن بانکە تایبەتییەکانەوە بە بەکار دەبران لەکاتی جەنگدا. پاڵپشتی دراوی حکومەتی دەکرد کە ئارەزووی پارەدان ناکات. پاڵپشتی قەدەغەکردنی باجی داهات و قەرزی نەتەوەیی دەکرد. پشتگیری سیستمی پێنسلڤانیای دەکرد (کاتێ ژێردەستە بوو) کە لە ساڵی ١٧٣٢تا١٧٦٤ بەکاری هێنا: سیستمەکە سقامگیریی ئابووری دابین کرد بۆ ٤٠ ساڵی مێژووی ئەمریکا، بگرە زیاتریش. پاوند مشتومڕی ئەوەی کرد کە ئەم بۆچوونانەی لە سەر پارە یەکانگیرە لەگەڵ ئەوانەی تۆماس جیفرسن، هەروەها لەگەڵ

دراوی کاتی ژێردەستەیی بێنجامین فرانکلین.

پاوند بوو بە هاوڕێی هوگ کێنەر، کە شیعرەکەی بە ناوی "شیعری ئێزرا پاوند (١٩٥١)"، زۆر کاریگەر بوو لە هەڵسەنگاندنەوەی شیعرەکانی پاوند. پسپۆرەکانی تریش دەستیان کرد بە نووسینی "هەواڵنامەی پاوند"، کە دواجار بووە هۆی بڵاوکردنەوەی یەکەم بەرگی "Cantos"، بە ناوی Annotated Index to the Cantos of Ezra Pound (1957). پاوند زۆر هاوڕێی هەبوو. لە نێو شاعیراندا هەواداری زۆر بوو، وەک ئیلیزابێس بیشۆپ، کە وەڵامی خۆی تۆمار کرد بۆ حاڵەتی پاوند لە شیعری " سەردان بۆ قەشە ئیلیزابێس" و ڕۆبێرت لۆوێڵ، کە زۆرجار سەردانی پاوندی دەکرد. هاوکات هونەرمەند شێری مارتینلی مەزندە دەکرێت سەرچاوەی شیعرە خۆشەویستییەکانیی پاوند بووبێت. ویلیەم کارلۆس ویلیەمس و لوی زوکۆفسکی لەسەردانیکەرانی پاوند بوون، وەک گای داڤنپۆرت، کە دواتر تێزەکەی خۆی نووسی لەسەر شیعری پاوند (کە لە ١٩٨٣ بڵاو کرایەوە)، هەروەها نیگارکێشی فەرەنسی ڕێنی لۆبیس، یەکەم وەرگێڕە کارەکانی پاوندی کردۆتە فەرەنسی. کاتێ کۆمەڵێ شیعری تری پاوندی بڵاوکردەوە لە ٢٠٠١، لۆبیس دەڵێت بیری نایەتەوە تووشی گرفت بووبێت کاتی سەردانی شێتخانەی ئیلیزابێسی کردووە. پرسیاری لە پاوند کردووە ئایا چواردەوری تێکیان نەشکاندووە و بێزاریان نەکردووە. پاوند لە وەڵامدا دەڵێت "نا بە هیچ شێوەیەک، ئەوانە تاکە ئەمریکی پەسەند کراون". کاتێ لۆبیس بە پاوندی وت تۆ لە سایگن لەدایکبووی " پاون وتویەتی " ئەها لەبەر هەندێ! تەنها ئەوروپییەکان لەگەڵ کلیلێکی سەرۆک بۆ کەناڵی "سوز" شایەنی شتێکن...."

چارلس ئۆلسن زۆرجاران سەردانی پاوندی کردووە (پاوند لە سەرنجێک بۆ پارێزەرەکەی نووسیویەتی " ئۆلسن ژیانی ڕزگار کردووم." چونکە گفتوگۆی شێتانەی لەگەڵ دەکردم. ئۆلسن دواجار بێزار بوو لەگەڵ لێدوانە دژە سامییەکانی پاوند و هیچی دیکە سەردانی نەکردووە.

پاوند ئازاد کرا دوای ئەوەی چەندین لە هەواداران و شاعیرە هاوڕێکانی و هونەرمەندەکان هەڵمەتێکیان گێڕا بۆ ئازادکردنی، بە تایبەتی ڕۆبەرت فرۆست و ئارچیبالد ماکلیش. پاوند هەر بە شێت ناودەبرا، بەڵام مەترسی نەبوو بۆ کەس.

ڕود فلێمنیگ، پرۆفیسۆر لە زانکۆی ماریلاند، زۆرجار سەردانی پاوندی کردووە. پێکەوە کاریان کردووە لە سەر وەرگێڕانی "Electra"ی سۆفۆکلیس، کە لە ١٩٨٩ لە چاپخانەی

زانکۆی پرینستـــۆن چاپکرا. فلێـمنیگ دەڵێت، کـاتێ پرسـیـاری لێکرا دەربارەی دژە سامییەتی پاوند، کە پاوند بە هەڵەی دادەنا. پێدەچێت فلێمینگ سوودی لە پەخشانەکانی پاوند وەرگـرتبـێت بۆ نـووسـینی تێـزەکـەی. پاوند بە فلێـمنیکی گـوتوە " دەبێ زۆر بە هەشیاریی ئەو ڕستانەی کە ئاماژە بە گروپ یان ڕەگەزەکان دەکەن، بەکاربێنیت. فلێمینگ سووخۆری، چڵێسی و تەماع هۆکارێکن بۆ دژایەتیکردن".

لەکـاتـی ئازادکـردنی، پاوند گـەڕایەوە ئیـتـاڵیـا و بـەردەوام کـاری لەسـەر Cantos کـرد. لە١٩٧٢، تەمـەنی بوو بە ٨٧ سـاڵ. پاوند لە ڤـینیـسـیـا کـۆچی دوایی کـرد و هـەر لەوێش نێژراوە.

شیعری پاوند

چامەی "the Cantos"ی پاوند موزیکی تیایە و ناونیشانەکەی زۆرجار بە "گۆرانییەکان" وەردەگـێـڕدرێت، هەرچەندە هەرگـیـز گـۆرانی تیـا نـەبووە. گـوێی پاوند زۆر مـوزیکی بوو، هەروەکو جۆن ستڤینی ژەنیار دەڵێت " شیـعر و ئاواز بـە جوانی تێکهەڵکێشراون لە نێو شیعرەکانی پاوندا."

لە ووتارەکـانیـدا، پاوند کێشی نووسـیـوە وەک " زەحـمـەترین جـۆری شـێـوازی مـلمـلانێی پیاو." هەمیشـە بە شاعیرە لاوەکانی دەوت گوێیان ڕابێنن لەگەڵ وەرگێڕانی کارەکانی دیکە بۆ ئەوەی فێر ببن چۆن وشەکان هەڵبژێرن و جوڵەی وشـەکان تێکەڵ بە یەکتری بکەن. پاوند وەرگـێـڕانی کـردووە لە نزیکەی ١٠ زمـانی جـیـاجـیـای جـیـهـان. پێی وابوو کـە وەرگـێـڕان هەمیشە خزمەتی شیعری کردووە.

کاتێ دێرەکـانی بە کێش و سـەروا دەنووسی وەک هێڵی مـوزیک دەهـاتنە پێش چاو. پاوند شیـعرەکـانی خـۆی نەدەکردە مـوزیک. لە ١٩١٩، ئەوسا ٣٤ سـاڵ بوو، پاوند دەستی کـرد بە ڕێچکەی خـۆی کە نووسینی مـوزیک بوو، وەک شـۆڕشـێک دەسـتی پێکرد دژی مـوزیکەکـەی کـلاودی دێبەسی. پـاوند وەسفی ئەو کـارەی خـۆی دەکا وەک "باشـترکردنـی سیـسـتـمێک بە هۆی گـوێگرتن لە هەمـوو یاسا هـەنووکـەییـەکان". بە چەند وانەیەکی مـوزکیی کـەم لە سـەر نووسینی موزیک، پاوند توانی چەند پارچە موزیکێک بنووسێت وەک سیـستینای دانتی" بۆ کەمانچە."

گـرنگترین بەرهـەمـی کە کاری لـە سـەر کـردبێت جوتێک ئۆپێرای "le testament" لە ١٤٦١ نووسراوە، شیعری درێژی فرانکۆیس ڤیلۆنە، هـەروەهـا "cavalcanti"، کە ١١ شیعرە لەلایەن

گیدۆ کاڤالکانتی لە ١٢٥٠-١٣٠٠ نووسراوە. پاوند شیعرەکانی ڤیلۆنی کردە موزیک بەیارمەتی ئاژینس بێدفۆرد، پیانۆژەنێکی لەندەنی و ڕاهێنەری دەنگ بووە. هەرچەندە نۆتەی کارەکە بە دەستی بێدفۆرد کراوە، پاوند بەرپرسیار بووە لە بواری دراماتیکی و دەنگی. لەو ساڵانەی کە لە پاریس ژیاوە (١٩٢١-١٩٢٤)، پاوند بووە هاوڕێی نزیکی پیانۆژەنی ئەمریکی و داهێنەر جۆجر ئانسیل. پاوند داوای یارمەتی لێکردووە فێری سیستمی مایکرۆ کێش و موزیکی بکات بە شێوەیەکی ووردتر لە جاران. بەم شێوەیە پاوند دەستێکی ڕەنگینی هەبووە لە بواری موزیک. پێی وابووە شاعیر دەبێ گوێی موزیکی بەهێز بێت و ژەنیار بێت.

لەبەر بۆچوونە سیاسییەکانی، پشتگیری بۆ مۆسۆلینی، موعارەزەسی بانکی ناوەندنی (بانکی فیدرال و بانکی ئینگلتەرا) و بۆچوونە دژە سامییەکانی ، پاوند زۆر دوژمنی هەبوو لە ماوەی نیوەی دووەمی سەدەی بیستەمدا . بەڵام مێژوونووسان و پسپۆرەکان بە گشتی کۆکن کە رۆڵێکی کاریگەری هەبووە لە شۆڕشی مۆدێرنیستی سەدەی بیستەم لە ئەدەبی ئینگلیزیدا . هەڵوێستی پاوند، دژی نووسەرەکانی دیکەش بۆتەوە وەک تی ئێس ئیلیەت - لە جەرگەی نەریتێ مۆدێرنیستی ئینگلیزی ئەمریکی لە لایەن ڕەحنەگر کێنەر دووپات کرایەوە، بە تایبەتی لە کتێبەکەی لەسەر بزووتنەوەی مۆدێرنیستی بە ناوی " سەردەمی پاوند". مارجۆری پێرلۆفی ڕەخنەگر سوور بوو لەسەر بێگومانی پاوند بۆ چەند نەریتێکی ئەزموونی شیعر لە سەدەی بیستەمدا . وەک شاعیر، پاوند یەکەم سەرکەوتووترین شاعیرە دێری ئازادی بەکارهێنا بێت. شیعرە ئیماجیزییەکانی زۆر کاریگەری هەبوو لە ئۆبژەتیک ناسەکان. کانتۆس و شیعرە کورتەکانی دیکەی پاوند بەردی بناغەی ئالن گینسبێرگ و شاعیرانی تر بووە. گینسبێرگ لێکۆڵینەوەیەکی ووردی کردووە لەسەر ئەوەی پاوند دەستەواژەی بێ ئامرازی پێوەندی بەکارهێناوە (وەک: ئەو ژیانی منی ڕزگار کرد - ئەو شایەنی مەدالیایەکە) کە کاریگەری سەرەکی هەبووە لەسەر شیعری سەردەمی پاوند. زۆربەی هەرە زۆری شاعیرە ئەزمونگەراییەکانی ئینگلیو لە سەرەتای سەدەی بیستەمدا خۆیان بە قەرزداری پاوند دەزانن.

وەک ڕەخنەگر، نووسەر ، گەشەپێدەر پاوند یارمەتی دروستکردنی هەندێ لە نووسەرە هەرە کاریگەرەکانی سەدەی بیستەمی داوە. بۆ نموونە ئەم شاعیرانەی خوارەوە:

, William Carlos Yeats, T. S. Eliot, James Joyce, Wyndham Lewis, Robert Frost .B .W

, Louis Zukofsky, H. Lawrence , Ernest Hemingway, D. , H.D., Marianne Moore Williams

Basil Bunting, George Oppen, and Charles Olson.

هەر پێش جەنگی جیهانی یەکەمیش پاوند خولیای هونەر بووە کاتێ لەگەڵ بزووتنەوەی ڤۆرتیسیزم تێکەڵ بوو. پاوند زۆری بۆ گشتاندن و بڵاوکردنەوەی ئەو بزووتنەوەیە کرد و کەسی یەکەم بوو لە ناساندنی بزووتنەوەکە بە جیهان (ئەو گرنگیەکی تایبەتی هەبوو لە پیشەی هونەری هێنری گۆدیەر بریزسکا و ویندهام لویس.)

وەک وەرگێڕ، پاوند جی پەنجەی دیارە لە وەرگێڕانی شیعری چینی بۆ زمانی سادەی خەڵک. بۆ نموونە ، یارمەتی گشتاندنی شاعیرە سەرەکییەکانیدا وەک کاڤالکانتی و دو فو. ئارەزووی خەڵکی بۆ کارە کلاسیکەکانی کۆنفۆشیۆس زیندوو کردەوە و رۆژئاوای ناساند بە دراما و شیعری ژاپۆنی (بۆ نموونە شیعرەکانی نوە). هەروەها کارە کلاسیکەکانی یۆنان، لاتین و ئەنگلۆ ساکسۆنەکانی وەرگێڕاوەتە سەر زمانی ئینگلیزی و ئەم کارە کۆنانەی بۆ شاعیران زیندوو کردۆتەوە لە کاتێکدا زانیاریی کلاسیکی ئەنگلۆ ساکسۆنەکان بەرەو نەمان دەچوو.

لە سەرەتای سەدەی بیستەمدا لە پاریس، پاوند لەگەڵ موزیک تێکەڵ بوو، یەکەم نووسەری جدی بوو لە سەدەی بیستەمدا ستایشی کاری نووسەری موزیکی ئیتاڵی ڤیڤالدی بکات کە بۆ هەمیشە پشتگوی خراپوو. بە گشتی، پاوند ڕەوتی سەرەتای موزیکی بەرەو پێشەوە برد. هەروەها یارمەتی جۆرج ئەنسیلیدا لە کارە سەرەتاییەکانی، و لەسەر چەندین پرۆژەی جۆراوجۆر پێکەوە کاریان کردووە. پاوند ئارەزووی لە ئەفسانەگەرایی هەبووە، بەڵام بایۆگرافنووسەکان تەنها بەم دواییانە کارەکانیان لەو بوارانەدا دۆکیومێنت کرد. بۆ نموونە نووسەر لیۆن سەرێت باسی تێکەڵیی پاوند دەکات بە سیستمی روحی لە کتێبەکەی بە ناوی "لەدایکبوونی مۆدێرنیزم".

شیعرەکانی پاوند

A Draft of Cantos XXXI-XLI (1934)

A Draft of XXX Cantos (1930)

A Lume Spento (1908)

Cantos I-XVI (1925)

Cantos LII-LXXI (1940)

Cantos XVII-XXVII (1928)

Canzoni (1911)

Exultations (1909)

Homage to Sextus Propertius (1934)

Lustra and Other Poems (1917)

Patria Mia (1950)

Personae (1909)

Provenca (1910)

Quia Pauper Amavi (1919)

The Cantos (1972)

The Fifth Decade of Cantos (1937)

The Pisan Cantos (1948)

Umbra: Collected Poems (1920)

پەخشان و ڕۆمانەکانی پاوند

ABC of Economics (1933)

Antheil and the Treatise on Harmony (1924)

Digest of the Analects (1937)

Gaudier Brzeska (1916)

Guide to Kulchur (1938)

How To Read (1931)

Imaginary Letters (1930)

Indiscretions (1923)

Instigations (1920)

or Mussolini (1935)/Jefferson and

Literary Essays (1954)

Make It New (1934)

Pavannes and Divisions (1918)

Polite Essays (1936)

Prolegomena: Volume I (1932)

Selected Prose: 1909-1965 (1973)

Social Credit and Impact (1935)

The ABC of Reading (1934)

The Spirit of Romance (1953)

What is Money For? (1939)

Anthology

Cathay (1915)

The Classic Anthology Defined (1954)

and the Unwobbling Point (1951)، The Great Digest

The Translations of Ezra Pound (1953)

پەراوێزەکان

* ئیماجیزم (imagism): بزووتنەوەیەکی ئەدەبی سەرەتای سەدەی بیستەمە لە لایەن شاعیرە بەریتانی و ئەمریکییەکان داهێنرا. مەبەستی بە مۆدێرن کردنی زمانی شیعری بوو بە بەکارهێنانی زمانی سادە، دێری ئازاد و وێنەی ووردی ڕۆژانە.

ڤۆرتیسیزم (vorticism): بزووتنەوەیەکی هونەری و ئەدەبی بەریتانی سەرەتای سەدەی بیستەم بوو کە فۆرمی دەرهەستی بەکار هێنا بۆ دەربڕینی بۆچوون و خەمەکانی داهاتوو و سەردەمی ئامێرسازی.

* پری – رافایلیتس: گروپێک نیگارکێش، شاعیر و ڕەخنەگربوون لە سەدەی نۆزدە. دژی ماددیەتی سەردەمی ڤیکتۆریا و ناوەڕۆکی نیوکلاسیکی هونەری ئەکادیمی وەستانەوە بە بەرهەم هێنانی کاری نیمچە ئایینی.

* کانتۆس: زنجیرەیەک شیعرە چەندین بابەتی جۆراوجۆر لە خۆ دەگری، لە مێژووەوە بگرە تا کەسی خۆیشی تێدایە. نوسینی لە ١٩١٥وە تا ١٩٧٠ خایاندووە. واتە ئەم چامەیە پرۆژەی ژیانی پاوند بووە.

سەرچاوەکان

Encarta Encyclopedia

Britannica Encyclopedia

www.facebook.com

www.google.com

www.yahoo/poets.com

www.bolgs.com

www.englishtimeline.com

www.americanpoets.com